

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Філологічний факультет

Кафедра філософії та культурології



“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Перший проректор
проф. Василь Балух
_____ 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

ФІЛОСОФІЯ

ОБОВ'ЯЗКОВА

Рівень вищої освіти **перший бакалаврський**
Факультет **філологічний**
Мова навчання **українська**

Чернівці – 2022

Робоча програма навчальної дисципліни **Філософія** складена відповідно до освітньо-професійної програми «Філологія (українська мова та література)» (Прот. №6, від 30.06.2020 р.)
(назви ОПП з датою останнього затвердження, для яких читасться навчальна дисципліна)

Розробники: Починюк Ірина Борисівна, доцент кафедри філософії та культурології, к.філос.н., доцент
(П.І.Б. авторів, посада, науковий ступінь, вчене звання)

Погоджено з гарантами ОПП і методичною радою філологічного факультету

Протокол № 12 від "23" червня 2022 року

Голова методичної ради факультету



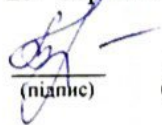
(підпис)

Алла Антофійчук
(прізвище та ініціали)

Робоча програма затверджено на засіданні кафедри філософії та культурології

Протокол № 1 від "29" серпня 2022 року

Завідувач кафедри



(підпис)

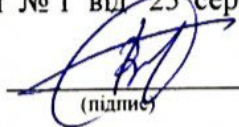
(Руйташ О. В.)
(прізвище та ініціали)

Схвалено

Науково-методичною радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Протокол № 1 від "25" серпня 2022 року

Голова



(підпис)

Василь Балух
(прізвище та ініціали)

© _____, 20__ рік

© _____, 20__ рік

1. Мета: розвиток у студентів інтересу до філософського осмислення дійсності, світового історико-культурного процесу, людського життя; формування філософської культури мислення, пізнання світу та самого себе, навичок застосування філософської методології; актуалізація національної свідомості майбутньої суспільної еліти.

2. Результати навчання:

Відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів галузі знань 03 «Гуманітарні науки» за спеціальністю 035 «Філологія», спеціалізація 035.01 «Філологія (українська мова та література)» (освітня програма «Українська мова та література») вивчення дисципліни «Філософія» сприяє формуванню наступних компетентностей і програмних результатів навчання:

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;

ЗК 4. Здатність бути критичним і самокритичним;

ЗК 5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями;

ЗК 6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з сучасних джерел;

ЗК 7. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми;

ЗК 10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Фахові компетентності:

ФК 6. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати українську мову, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному) для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя;

ФК 8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

Програмні результати навчання:

ПРН 3. Організувати процес свого навчання й самоосвіти;

ПРН 4. Розуміти фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства;

ПРН 5. Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, причетними до різних політичних поглядів тощо.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати :

- комплекс основних філософських категорій та понять;

- особливості основних філософських напрямків, течій та шкіл;
- розуміти сенс інтелектуального і соціокультурного призначення філософії, її пізнавальних та культурних можливостей, історичної ролі.

вміти:

- знаходити, класифікувати та аналізувати інформацію з різних джерел; встановлювати зв'язок між окремими твердженнями в загальній системі поглядів і переконань; розпізнавати типові помилки в аргументації;
- дискутувати на запропоновані теми;
- аргументувати власну позицію у розв'язанні світоглядних проблем, спираючись на визначені філософські підходи;
- використовувати філософські методи дослідження у своїй науковій, суспільно-політичній та громадській діяльності.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 годин / 4 кредити ECTS.

3. Опис навчальної дисципліни

3.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин				Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	семінарські	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	2	3		120	16	14	86	4	іспит
Заочна	2	3	4	120	4	-	115	1	іспит

3.2. Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин										
	усього	денна форма				Заочна форма				усього	у тому числі
		у тому числі				у тому числі					
		л	п	інд	с.р.	л	п	інд	с.р.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1: Свідомість, знання, інформація як предмет філософського аналізу										
Тема 1. Предмет філософії	19	4	2	1	12	18	2			16	
Тема 2. Проблема свідомості	16	2	2		12	18	2			16	

Тема 3. Знання, наука, істина.	17	2	2	1	12	16				16
Тема 4. Довіра до інформації із зовнішніх джерел	18	2	2		14	19		1		18
Разом за ЗМ1	70	10	8	2	50	71	4	1		66
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2. Свобода волі, мораль, закон та їх філософське осмислення									
Тема 5. Свобода і відповідальність	16	2	2		12	17				17
Тема 6. Мораль, моральність, нормативність	17	2	2	1	12	16				16
Тема 7. Законність і справедливість	17	2	2	1	12	16				16
Разом за ЗМ 2	50	6	6	2	36	49				49
Усього годин	120	16	14	4	86	120	4	1		115

3.3. Теми семінарських занять

№	Назва теми
1	Смисловий простір філософського знання
2	Свідомість, мозок, суб'єктивний досвід
3	Філософське осмислення знання: сприйняття, віра, переконання
4	Способи подачі інформації та засоби маніпуляції
5	Свобода чи детермінізм: сучасні розв'язки проблеми
6	Принципи ухвалення моральнозважених рішень
7	Шляхи реалізації законності та справедливості в громадянському суспільстві

3.4. Тематика індивідуальних завдань

№	Назва теми
1	Загальні передумови формування філософії
2	Проблема матеріалістичного та ідеалістичного розуміння свідомості
3	Співвідношення емпіричного та раціонального у структурі пізнавального процесу
4	Формування критичного способу мислення людини
5	Поняття «свободи від» та «свободи для»
6	Концепції етичного релятивізму

7	Порівняльна характеристика юридичного позитивізму та юснатуралізму
---	--

3.5. Самостійна робота

№	Назва теми
1	Філософія: наука чи мистецтво?
2	Співвідношення психіки та свідомості
3	Вчення Ф.Бекона про «примари» людського розуму
4	Свобода і відповідальність у філософії екзистенціалізму
5	Поняття деонтологічної поведінки. Категоричний імператив І. Канта
6	Філософське осмислення ідеї справедливості
7	Сильні і слабкі сторони лібералізму

4. Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Критерії, які використовуються при оцінюванні усної відповіді студента при викладанні дисципліни “Філософія” для непрофільюючих факультетів ЧНУ:

3 бали – вичерпна відповідь на питання семінарського заняття. Студент виявив всебічне, систематичне й глибоке знання матеріалу, глибоко засвоїв основну й додаткову літературу з теми, рекомендовану планом. Доповідає активно й упевнено, не прив’язаний до конспекту. Відповідь вирізняється багатством і точністю використаних термінів. Матеріал викладається послідовно й логічно. У розумінні та викладі навчального матеріалу студент виявляє науковий підхід і творчі здібності. Після завершення доповіді відповідає на більшість питань викладача та товаришів. (При цьому викладач має право поставити до трьох коротких питань за темою семінарського заняття загалом, а не лише з питання, яке висвітлював студент).

2,5 бали – студент виявляє досить повні знання матеріалу, не припускається у відповіді суттєвих неточностей, засвоїв основну літературу, рекомендовану планом. Дає відповіді на питання викладача та одногрупників. Доволі часто звертається до конспекту.

2 бали – студент виявляє знання матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і роботи за спеціальністю. Доповідач сильно прикутий до конспекту, припускається помилок. Матеріал не повно розкриває проблему. Відповідає на поставлені запитання з помилками, однак спроможний зі сторонньою допомогою виправити їх.

1,5 бали – студент відповідає, читаючи з ксерокопії, без допомоги якої у матеріалі орієнтується слабо, допускає принципові помилки. Відповідає на поставлені запитання тільки зі сторонньою допомогою. Матеріал не розкриває проблему;

1 бал – студент читає з ксероксу чи конспекту, матеріал розкриває проблему поверхово чи фрагментарно. На запитання викладача та студентів відповіді не може.

0 балів – відповіді немає або вона абсолютно не розкриває сутності питання.

Крім усної відповіді передбачено загальні принципи розподілу балів за інші види роботи:

1-2 бали – усна відповідь на конкретне запитання (не репродуктивного характеру) на лекційному чи семінарському занятті в ході фронтального опитування;

1-2 бали – змістовне доповнення (мінімально – 2 хвилини);

2-3 бали – тест (10 питань – 2 бали, 15 питань – 3 бали);

1-2 бали – формулювання змістовних запитань до доповідача;

1-3-5 бали – творче завдання на картці не тестового характеру (залежно від рівня складності – максимальна 3-5 балів (визначається за конкретне завдання));

1-5 балів – виготовлення наочності з глибоким смисловим навантаженням до теми лекційного чи семінарського заняття (за погодженням із викладачем);

1-10 балів – підготовка тез до наукової конференції (вимоги: повинні мати науковий характер, написаний на основі наукових статей, монографій, не тільки підручників; максимальна оцінка залежить від складності теми);

Перелічені види роботи можуть виконуватися не тільки на семінарському занятті. Максимальна кількість балів, яку необхідно отримати за одне семінарське заняття – 5. Вона може не обмежуватися у разі виконання творчих завдань. Наприклад, структура балів, зароблених студентом за одне семінарське заняття, може виглядати так:

Приклад:

відповідь – 3 б. + доповнення – 1 б. + постановка запитань – 1 б. = 5 балів.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

(для 1-3, 5-6 курсів)

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре

Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

5. Засоби оцінювання

Для поточного контролю: заслуховування доповідей та повідомлень на семінарських заняттях, термінологічні диктанти, тести, аналіз різних видів повідомлень (наукової статті, доповіді, виступу у ЗМІ тощо), студентські презентації та виступи на наукових заходах.

Для контролю самостійної роботи: тестування, анотації опрацьованих першоджерел, підготовка есе (проекту), підбір відео, аудіо та текстового матеріалу за визначеною темою.

Для підсумкового контролю: екзамен.

6. Форми поточного та підсумкового контролю

У курсі «Філософія» передбачаються роботи, які є обов'язковими для виконання та ті, що виконуються за бажанням студента. Обов'язкові завдання передбачають можливість набрати певну кількість балів якої вистачить на достатній рівень. Для того щоб досягти більш високого рівня, виникає необхідність виконувати і необов'язкові види робіт. Перелік видів робіт та передбачена за їх виконання кількість балів наводяться у таблиці

Форми поточного контролю та кількість балів за їх виконання

№ п/з	Контрольні заходи	Обов'язкові або заохочувальні	Максимальна кількість балів за контрольний захід
1	Перевірка знань отриманих на лекції	Обов'язково	2
2	Робота на практичних заняттях	Обов'язково	5
3	Позааудиторне тестування	Обов'язково	2
4	Аудиторне тестування	Обов'язково	3
5	Письмова робота (може містити кілька письмових завдань у ЗМ)	Обов'язково	10 (ЗМ1) 15 (ЗМ2)
6	Виконання домашніх	За бажанням	2

	завдань: відповіді на проблемно-пошукові питання		
7	Написання есе (1-2 сторінки)	За бажанням	3
8	Підготовка 5-хвилинної презентації та виступ в аудиторії	За бажанням, при взаємодії з викладачем	5
9	Портфоліо	За бажанням	10
10	Підготовка тез до наукової конференції (за філософською проблематикою)	За бажанням, при взаємодії з викладачем	10

Форма підсумкового контролю: іспит

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторної та самостійної роботи)								Кількість балів (іспит)	Сумарна к-ть балів	
Змістовий модуль №1				Письмова робота	Змістовий модуль № 2					Письмова робота
T1	T2	T3	T4	9	T5	T6	T7	9	40	100
6	5	5	5			7	7			

T1, T2 ... T7 – теми змістових модулів.

7. Рекомендована література

7.1. Базова (основна)

- Андрущенко В. Філософія. Природа, проблематика, класичні розділи: навч. посіб. / В. Андрущенко, Г. Волинка, Н. Мозгова та ін.; [за ред. Г. Волинки]. – К.: Каравела, 2016. – 368 с.
- Губар О.М. Філософія: інтерактивний курс лекцій: Навч. посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 416 с.
- Почепцов Г. Від покемонів до гібридних війн: нові комунікативні технології XXI століття: монографія / Г.Почепцов. – Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2017 г. – 260 с.
- Причепій Є. Філософія: підручник / Є. Причепій, А. Черній, Л. Чекаль. – К.: Академвидав, 2005; 2009. – 592 с.
- Свендсен Ларс. Філософія свободи: Львів: АНЕТТИАНТОНЕНКО, К.: Ніка-Центр, 2016. – 336 с.

6. Філософія: мислителі, ідеї, концепції: підручник / В.Г. Кремень, В.В. Ільїн. – К.: Книга, 2005. – 528 с.

Допоміжна

1. Берлін І. Чотири есе про свободу / І. Берлін; пер. з. англ. О. Коваленко. – К. 1994.
2. Рассел Бертран. Философия для непосвященных [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://batenka.ru/explore/lectures/bertrand-russell/>
3. Соболева М.Е. «Знание» и «мнение»: Платон против Геттиера [Электронный ресурс] /М.Е. Соболева [пер. Е. Воробьева]// Вопросы философии. - 2016. - № 2. - Режим доступа: http://vphil.ru/index.php?option=com_content&task=view&id=1350&Itemid=5

8. Інформаційні ресурси

<http://lib.onu.edu.ua/> Бібліотека ОНУ ім. І.І.Мечникова.

<http://www.ognb.odessa.ua/> Бібліотека ім. М.Горького.

<http://www.nbu.gov.ua/> Бібліотека ім. В.Вернадського.

<http://lib-gw.univ.kiev.ua/> Бібліотека ім. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

<http://www.filosof.com.ua/> Інститут філософії НАН України імені Григорія Сковороди.

<http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/dict.html> Найвидатніші філософи світу та України.

<http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/index.htm> Електронна бібліотека кафедри філософії та методології науки філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

<http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/lit-bac.html> Філософія (для бакалаврів природничих спеціальностей).

<http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/lit-asp.html> Література для підготовки до кандидатського іспиту аспірантів та пошукувачів природничих спеціальностей.

<http://plato.stanford.edu/> Філософська енциклопедія Стенфордського університету. (Англійською мовою).

<http://zakon.rada.gov.ua> Сайт Верховної Ради України, база законів і нормативних актів